YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
25 päivänä helmikuuta 1999 *

Asiassa C-59/98,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen pääneuvonantaja Giuliano Marenco ja oikeudellisen yksikön virkamies José F. Crespo Carrillo, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Luxemburgin suurherttuakunta, asiamiehenään ulkoasiainministeriön kansainvälisiä taloudellisia suhteita ja yhteistyötä hoitavan yksikön päällikkö Nicolas Schmit, prosessiosoite Luxemburgissa 6 rue de la Congrégation,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ole noudattanut direktiivien 88/301/ETY ja 90/388/ETY muuttamisesta erityisesti satelliittiviestinnän osalta 13 päivänä lokakuuta 1994 annetun komission direktiivin 94/46/EY (EYVL L 268, s. 15) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit P. Jann, J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann (esittelevä tuomari) ja D. A. O. Edward,

julkisasiamies: S. Alber,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 19.11.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 27.2.1998 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ole noudattanut direktiivien 88/301/ETY ja 90/388/ETY muuttamisesta erityisesti satelliittiviestinnän osalta 13 päivänä lokakuuta 1994 annetun komission direktiivin 94/46/EY (EYVL L 268, s. 15; jäljempänä direktiivi) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2 Direktiivillä on muutettu erityisesti kilpailusta telepalvelumarkkinoilla 28 päivänä kesäkuuta 1990 annettua komission direktiiviä 90/388/ETY (EYVL L 192, s. 10),

jonka tarkoituksena on poistaa erityis- ja yksinoikeudet telepalvelualalla sekä taata kaikille käyttäjille oikeus kyseisten palvelujen tarjoamiseen.

3 Direktiivissä säädetään sellaisen oikeudellisen kehyksen luomisesta, joka on tarpeen rajoitusten poistamiseksi ja uuden, satelliittiviestintään liittyvän toiminnan edistämiseksi. Tämän vuoksi jäsenvaltioiden on direktiivin 90/388/ETY 2 artiklan mukaan, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivin 2 artiklan 2 kohdan b alakohdalla, muun muassa annettava tiedoksi "toimiluvan myöntämisperusteet sekä näihin toimilupiin ja ilmoitusmenettelyihin liittyvät edellytykset lähetysmaa-asemien käytön osalta".

4 Direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle yhdeksän kuukauden kuluessa direktiivin voimaantulosta tiedot, joiden avulla komissio voi todeta, että säännöksiä on noudatettu. Koska direktiivi tuli voimaan 8.11.1994, jäsenvaltioiden olisi pitänyt ilmoittaa 7.8.1995 mennessä toimenpiteistä, joilla se oli saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

5 Luxemburg ei ollut antanut määräajan päättymiseen mennessä komissiolle tiedoksi yhtään säännöstä, jolla direktiivi olisi saatettu osaksi kansallista oikeusjärjestystä. Tämän vuoksi komissio kehotti EY:n perustamissopimuksen 169 artiklassa määrätyn menettelyn mukaisesti 27.10.1995 päivätyllä virallisella huomautuksella Luxemburgin hallitusta esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

6 Luxemburgin hallitus ilmoitti komissiolle 20.12.1995 päivätyssä kirjeessään, että se oli hyväksynyt 1.12.1995 uuden televiestintää koskevan lakiesityksen.

7 Luxemburgin hallitus antoi 27.5.1997 päivätyllä kirjeellään komissiolle tiedoksi sekä GSM-palveluverkkojen että GSM/DCS 1800 -palveluverkkojen luomiseen ja käyttöön sovellettavien sopimusehtojen vähimmäisedellytyksistä 25.4.1997 hyväksytyn suurherttuan asetuksen (règlement grand-ducal, jäljempänä GSM-palveluista 25.4.1997 annettu suurherttuan asetus), jolla on pantu täytäntöön taajuusalueista, jotka varataan yleiseurooppalaisen yleisen solukkojärjestelmäisen digitaalisen maanpäällisen matkaviestinliikenteen yhteen sovitettuun käyttöönottoon yhteisössä, 25 päivänä kesäkuuta 1987 annettu neuvoston direktiivi 87/372/ETY (EYVL L 196, s. 85) sekä direktiivi 90/388/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna nyt käsiteltävänä olevan direktiivin 2 artiklalla.

8 Todettuaan, että GSM-palveluista 25.4.1997 annettu suurherttuan asetus koskee ainoastaan maanpäällistä viestintää ja että satelliittiviestintä jää asetuksen soveltamisalan ulkopuolelle, komissio arvioi, ettei kaikkia direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä säännöksiä ollut hyväksytty. Komissio lähetti tämän vuoksi Luxemburgin suurherttuakunnalle 7.7.1997 perustellun lausunnon, jossa se totesi, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ollut noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ollut antanut kaikkia direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä; samalla se kehotti Luxemburgin suurherttuakuntaa toteuttamaan lausunnon noudattamisen edellyttämät toimenpiteet kahden kuukauden kuluessa sen tiedoksiantamisesta.

9 Luxemburgin hallitus ilmoitti 14.7.1997 päivätyssä kirjeessään komissiolle uudelleen direktiivin täytäntöönpanosta GSM-palveluista 25.4.1997 annetulla suurherttuan asetuksella sekä lisäksi 21.3.1997 annetulla televiestintälailla (jäljempänä 21.3.1997 annettu laki), joka oli tullut voimaan 1.4.1997.

10 Komissio sai 28. ja 30.7.1997 epävirallisesti 23.4.1997 annetun suurherttuan asetuksen televiestinnän päätelaitteista ja satelliittimaa-asemien laitteista, jossa säädetään myös laitteiden vaatimustenmukaisuuden vastavuoroisesta tunnustamisesta,

ehdotukset suurherttuan asetuksiksi 21.3.1997 annetun lain 7 §:n 2 momentin a kohdassa edellytetyistä, kiinteiden televiestintä- ja puhelinverkkojen luomiseen ja käyttämiseen sovellettavista sopimusehdoista sekä saman lain 7 §:n 2 momentin b kohdassa edellytetyistä, kiinteiden televiestintäverkkojen luomiseen ja käyttämiseen sovellettavista sopimusehdoista.

11 Edellä mainitut kaksi säädöshanketta annettiin komissiolle virallisesti tiedoksi 8.9.1997 päivätyllä kirjeellä muiden direktiivien kuin nyt käsiteltävänä olevan direktiivin täytäntöönpanosta ilmoitettaessa. Ne hyväksyttiin 22.12.1997 ja julkaistiin 29.12.1997 (Mémorial: Journal officiel du grand-duché de Luxembourg).

12 Komissio arvioi, että satelliittipalvelut saattaisivat kuulua näiden asetusten soveltamisalaan, jollei niitä nimenomaan suljeta soveltamisalan ulkopuolelle, joten se pyysi 22.12.1997 päivätyssä kirjeessään Luxemburgin hallitukselta selvennystä asiaan, mutta ei saanut kysymykseensä vastausta. On joka tapauksessa selvää, ettei Luxemburgin hallitus ole antanut kyseisiä asetuksia tiedoksi nyt käsiteltävänä olevan direktiivin täytäntöönpanoon liittyvinä.

13 Koska komissio katsoi, ettei kaikkia direktiivin täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä ollut toteutettu ja ettei Luxemburgin hallitus ollut toiminut perustellussa lausunnossa edellytetyllä tavalla, se nosti tämän kanteen.

14 Komissio korostaa direktiivin täytäntöönpanon edellyttävän Luxemburgin suurherttuakunnalta, että satelliittipalvelualan toimijat voivat päästä alan markkinoille ja etenkin suunnata Luxemburgin alueelta lähetyksiä haluamalleen satelliitille; tämä on

mahdollista, jos kyseisten palvelujen tarjoamisen esteet poistetaan ja luodaan puitesäännöstö, johon direktiivin 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti sisältyvät yksityiskohtaiset tiedot alueella toimimiseen edellytettyjen lupien myöntämisperusteista ja lupamenettelyistä sekä taajuuksia koskeviin käyttöoikeuksiin sovellettavista lupamenettelyistä samoin kuin lähetyspaikkojen yhteensovittamisesta haitallisten häiriöiden välttämiseksi.

15 Komissio väittää, ettei 21.3.1997 annetun lain 10 §:n 2 momentissa, jossa säädetään haettujen toimilupien myöntämisperusteista ja lupamenettelyistä, ilmoituksenvaraisista palveluista ilmoitettaessa aiheutuvien käsittelykulujen määrää koskevassa 14 §:n 4 momentissa, taajuuksien osoittamista yksinomaiseen käyttöön koskevassa 30 §:n 4 momentissa eikä yksittäisten toimilupien vuosittaisia hallintokuluja vastaavien maksujen suuruutta koskevassa 65 §:ssä tarkoitettuja lain täytäntöönpanoa koskevia asetuksia ole vielä hyväksytty.

16 Lisäksi komissio tuo esiin, ettei sille ole tiedotettu lupien myöntämisperusteita ja lupamenettelyjä koskevan asetusehdotuksen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettujen lupahakemuslomakkeiden mahdollisesta julkaisemisesta eikä siitä, onko toimivaltainen, viestintäasioista vastaava ministeri hyväksynyt yksityiskohtaiset säännöt ilmoituksenvaraisiin palveluihin sovellettavista ilmoituksista 21.3.1997 annetun lain 14 §:n 3 momentin mukaisesti; sen tietoon ei myöskään ole tullut, että saman lain 30 §:n 1 momentissa mainitut yksityiskohtaiset säännöt taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien myöntämisestä ja niiden käyttöön osoittamisesta olisi hyväksytty.

17 Luxemburgin hallitus kiistää komission väitteen, jonka mukaan se olisi jättänyt jäsenyysvelvoitteensa täyttämättä. Se korostaa, että direktiivi on satelliittiviestinnän alan yksin- ja erityisoikeuksien poistamisen osalta pantu täytäntöön 21.3.1997

annetulla lailla. Luxemburgin hallituksen mukaan kyseistä lakia sovelletaan satelliittiviestintään siltä osin kuin siinä viitataan televiestintään yleensä. Vaikka satelliittipalvelujen tarjoaminen onkin luvanvaraista, lupa myönnetään lähes automaattisesti, pelkän ilmoituksen perusteella. Taajuuksien käytön yleinen luvanvaraisuus taas on tarpeen tiettyjen maantieteellisten alueiden erityispiirteiden vuoksi; näin varmistetaan yleisesti satelliittipalvelujen toimivuus. Kyse on Luxemburgin hallituksen mukaan kuitenkin pelkästä muodollisuudesta.

18 Komissio täsmentää vastauksessaan, ettei se väitäkään Luxemburgin jättäneen kumoamatta kaikkia erityis- ja yksinoikeudet satelliittiviestinnän alalla mahdollistavia toimenpiteitä; sen sijaan komissio puuttuu nimenomaan siihen seikkaan, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ole hyväksynyt tämän tuomion 15 ja 16 kohdassa mainittuja säännöksiä.

19 Direktiivin päämäärän saavuttaminen edellyttää, että jäsenvaltiot toteuttavat direktiivin mukaisesti kaikki tarvittavat toimenpiteet taatakseen kaikille käyttäjille oikeudet satelliittiviestintäpalvelujen tarjoamiseen. Jäsenvaltioiden on siten direktiivin 2 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan annettava tiedoksi toimiluvan myöntämisperusteet sekä näihin toimilupiin ja ilmoitusmenettelyihin liittyvät edellytykset lähetysmaa-asemien käytön osalta.

20 On syytä korostaa ensinnäkin, että satelliittiviestinnän käyttöönotto ja käyttö on Luxemburgin lainsäädännön mukaan luvanvaraista. Toimivaltaisen ministerin tehtävänä on 21.3.1997 annetun lain 14 §:n 3 momentin mukaan määritellä televiestin-

täpalvelualan toimijalta edellytettävää ilmoitusta koskevat yksityiskohtaiset säännöt. Saman lain 14 §:n 4 momentin mukaan satelliittiviestintäpalvelujen alalla aiheutuvien toimijakohtaisten käsittelykulujen määrä on vahvistettava suurherttuan asetuksella.

21 Saman 21.3.1997 annetun lain 29 §:ssä ja sitä seuraavissa pykälissä esitetään puitesäännöt ja yleiset periaatteet, joita sovelletaan taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien myöntämiseen ja taajuuksien käyttöön liittyvän menettelyn yhteydessä. Taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien myöntämismenettelyyn sovellettavista yksityiskohtaisista säännöistä ja menettelyyn liittyvistä toimijakohtaisista kuluista päättää ministeri.

22 Koska 21.3.1997 annetussa laissa ja sen nojalla laadituissa suurherttuan asetuksissa viitataan yleisesti televiestintäverkkojen käyttöön, on aiheellista päätellä — kuten komissio on aivan oikein tehnytkin — että myös satelliittiverkon käyttöönotto ja käyttö ovat luvanvaraisia; myöskään Luxemburgin hallitus ei kiistä tätä seikkaa. Kyseisen 21.3.1997 annetun lain 10 §:n 2 momentin ja 65 §:n mukaan myös tällaisen luvan myöntämisperusteet sekä kultakin toimijalta perittävien maksujen suuruus on vahvistettava suurherttuan asetuksilla.

23 Kuten julkisasiamies toteaa ratkaisuehdotuksensa 29 kohdassa, 21.3.1997 annetussa laissa vahvistetaan kyllä oikeudellinen kehys sekä yleiset edellytykset, joita sovelletaan satelliittiviestinnän käyttöönottoon ja käyttöön niin ilmoitusten kuin taajuuksia koskevien käyttöoikeuksien ja lupien myöntämisen osalta, mutta kunkin menettelyn käytännön toteutukseen sovellettavia säännöksiä ei ole hyväksytty. Kyseisessä 21.3.1997 annetussa laissa ei etenkään määritellä lupien myöntämiseen sovellettavia yksityiskohtaisia sääntöjä saati menettelystä aiheutuvien käsittelykulujen tai toimijalta perittävien maksuja suuruutta.

24 On siten syytä todeta, että Luxemburgin suurherttuakunta ei ole noudattanut direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kaikkia direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

25 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska Luxemburgin suurherttuakunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut komission vaatimusten mukaisesti.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Luxemburgin suurherttuakunta ei ole noudattanut direktiivien 88/301/ETY ja 90/388/ETY muuttamisesta erityisesti satelliittiviestinnän osalta 13 päivänä lokakuuta 1994 annetun komission direktiivin 94/46/EY mukaisia velvoit-

teitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2) Luxemburgin suurherttuakunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Puissochet Jann Moitinho de Almeida

Gulmann Edward

Julistettiin Luxemburgissa 25 päivänä helmikuuta 1999.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja